

KÁRPÁTI SZILVIA¹, SÜTŐ LÁSZLÓ²

A TÉRBELISÉG ÉS A KÖRNYEZETI NEVELÉS ÖSSZEKAPCSOLÁSA A FÖLDRAJZ TANÍTÁSÁBAN

¹doktorandusz (óraadó, középiskolai tanár)

Eszterházy Károly Katolikus Egyetem Neveléstudományi Doktori Iskola

Petőfi Sándor Római Katolikus Általános Iskola és Gimnázium

karpati.szilvia@uni-eszterhazy.hu

²PhD (egyetemi docens)

Eszterházy Károly Katolikus Egyetem Földrajz és Környezettudományi Intézet

suto.laszlo@uni-eszterhazy.hu

Több tanulmányban rávilágítottak az iskolai földrajzoktatás szerepére a környezet és a tér köznapi és tudományos értelmezésében. A Nemzeti alaptanterv is kiemelten foglalkozik mind a térbeli tájékozódás fejlesztésével, mind a környezeti neveléssel.

A Nemzeti környezeti nevelési stratégia (2010) kiemeli a környezeti nevelés komplex és rendszerszemléletű, élethosszig tartó és az élet minden területére kiterjedő, tevékenységorientált mivoltát.

Két korábbi pilotkutatásunk térképi tájékozódásról szóló eredményei a közoktatás 7. és 10. évfolyamán látható különbségeket mutattak a térbeli tájékozódásban és a térképolvasásban. Mindezek rávilágítanak arra is, hogy a kiesett környezetismeret, illetve a földrajzórászám csökkenése bizonytalanabbá teszi ezen képességek fejlődését.

Előadásunkban bemutattuk, hogyan lehet egy környezeti problémát feldolgozó témakör oktatása során a térbeli tájékozódást és a környezeti nevelést egyaránt fejleszteni. Az Afrika környezeti problémáit tárgyaló órák az általános iskola 7-8. és a gimnázium 10. osztályaiban történtek. A fejlesztés során a kifordított osztályterem módszerét alkalmazva a diákok otthon végezték el a szimulációs játékot. A tanórán a játék során átélt és megtapasztalt eseményeket az élménypedagógia eszköztárával dolgozták fel. A tanórán szerepjáték, helyszínpítés, modellépítés, gondolattérkép és SWOT-analízis készítése segítette az új ismeretanyag feldolgozását, az ok-okozati összefüggések térbeli és időbeli kapcsolatainak feltárását, rendszerezését.

Az MTA-SZTE Földrajz Szak módszertani Kutatócsoport a 2022–2025. időszakban az MTA Közoktatás-fejlesztési Kutatási Program támogatásával működik.

Kulcsszavak: *térbeli tájékozódás, környezeti nevelés, élménypedagógia, komplex fejlesztés*